

וידוי יום הכיפורים

- רמב"ם הלכות תשובה פרק א הלכה א
כל מצות שבתורה בין עשה בין לא תעשה אם עבר אדם על אחת מהן בין בזדון בין בשגגה כשיעשה תשובה וישוב מחטאו חייב להתודות לפני האל ברוך הוא שנאמר איש או אשה כי יעשו וגו' והתודו את חטאתם אשר עשו זה וידוי דברים, וידוי זה מצות עשה, כיצד מתודין אומר אנא השם חטאתי עויתי פשעתי לפניך ועשיתי כך וכך והרי נחמתי ובושתי במעשי ולעולם איני חוזר לדבר זה, וזהו עיקרו של וידוי, וכל המרבה להתודות ומאריך בענין זה הרי זה משובח,
- 5
- תוספתא מסכת יומא (כפורים) (ליברמן) פרק ד
הלכה יד
מצות וידוי ערב יום הכפורים עם חשיכה אבל אמרו חכמים מתודה אדם קודם שיאכל וישתה שמא תטרף דעתו בתוך אכיל' ושתיה
10 ואף על פי שהתודה קודם שיאכל וישתה צריך שיתודה לאחר אכילה ושתיה שמא אירע דבר קלקלה בסעודה
ואף על פי שהתודה לאחר אכילה ושתיה צריך שיתודה ערבית
15 ואף על פי שהתודה ערבית צריך שיתודה שחרית
ואף על פי שהתודה שחרית צריך שיתודה במוסף
ואף על פי שהתודה במוסף צריך שיתוד' במנחה
ואף על פי שהתודה במנחה צריך שיתודה בנעילה **שמא אירע בו דבר קלקלה כל היום כולו היכן הוא אומרן אחר תפלה והעובר לפני התיבה אומרה בריבועית**
20 ר' מאיר או' מתפלל שבע וחיותם בוידוי
וחכמים או' מתפלל שבע ואם רצה לחתום בוידוי חותם
וצריך לפרוט את החטא דברי ר' יהודה בן פתירא שני' אנא חטא העם הזה חטאה גדולה
ר' עקיבא אומ' אין צריך
25 אם כן למה נאמ' ויעשו להם אלי זהב?
אלא כך אמ' המקום מי גרם להם שיעשו להם אלי זהב אני שהרביתי להם זהב
הלכה טו
דברים שהתודה עליהן ביום הכפורים שעבר אין צריך להתודות עליהן ליום הכפורים הבא אלא אם כן עבר עליהן
30 עבר עליהן צריך שיתודה עליהן
לא עבר עליהן והתודה עליהן על זה נאמ' ככלב שב על קיאו
ר' ליעזר בן יעקב או' הרי זה משובח שני' כי פשעי אני אדע וגו'
תלמוד בבלי מסכת יומא דף 19 עמוד ב
35 תנו רבנן: מצות וידוי ערב יום הכפורים עם חשיכה. אבל אמרו חכמים: יתודה קודם שיאכל וישתה, שמא תטרף דעתו בסעודה. ואף על פי שהתודה קודם שאכל ושתה - מתודה לאחר שיאכל וישתה, שמא אירע דבר קלקלה בסעודה. ואף על פי שהתודה ערבית - יתודה שחרית, שחרית - יתודה במוסף, במוסף - יתודה במנחה, במנחה - יתודה בנעילה.
והיכן אומרו? יחיד אחר תפלתו, ושליח צבור אומרו באמצע.
40 מאי אמר?
אמר רב: אתה יודע רזי עולם.
ושמואל אמר: ממעמקי הלב.
ולוי אמר: ובתורתך כתוב לאמר.
רבי יוחנן אמר: רבון העולמים.
45 רבי יהודה אמר: כי עונותינו רבו מלמנות וחטאתינו עצמו מספר.
רב המנונא אמר: אלהי, עד שלא נוצרתי איני כדאי עכשיו שנוצרתי כאילו לא נוצרתי עפר אני בחיי קל וחומר במיתתי הרי אני לפניך ככלי מלא בושה וכלימה יהי רצון מלפניך שלא אחטא ומה שחטאתי

- מרוק ברחמיך אבל לא על ידי יסורין. והיינו וידויא דרבא כולה שתא. ודרב המנונא זוטא ביומא דכפורי.
- 50 אמר מר זוטרא: לא אמרן אלא דלא אמר אבל אנחנו חטאנו. אבל אמר אבל אנחנו חטאנו - תו לא צריך. דאמר בר המדודי: הוה קאימנא קמיה דשמואל, והוה יתיב, וכי מטא שליחא דצבורא ואמר אבל אנחנו חטאנו קם מיקם. אמר, שמע מינה: עיקר וידוי האי הוא.
- 55 תנן התם: בשלשה פרקים בשנה כהנים נושאין את כפיהן ארבעה פעמים ביום, בשחרית במוסף במנחה ובנעילת שערים. ואלו הן שלשה פרקים: בתעניות, ובמעמדות, וביום הכפורים. מאי נעילת שערים?
- רב אמר: צלותא יתירתא, ושמואל אמר: מה אנו מה חיינו.
- מיתיבי: אור יום הכפורים מתפלל שבע ומתודה, בשחרית מתפלל שבע ומתודה, במוסף מתפלל שבע ומתודה, במנחה מתפלל שבע ומתודה, בנעילה מתפלל שבע ומתודה!
- 60 תנאי היא, דתניא: יום הכפורים עם חשיכה מתפלל שבע ומתודה וחותר בידוי, דברי רבי מאיר, וחכמים אומרים: מתפלל שבע, ואם רצה לחתום בידוי - חותר. תיובתא דשמואל! תיובתא. עולא בר רב נחית קמיה דרבא, פתח באתה בחרתנו וסיים במה אנו מה חיינו ושבחה. רב הונא בריה דרב נתן אמר: ויחיד אומרה אחר תפלתו.
- 65 אמר רב: תפלת נעילה פוטרת את של ערבית. רב לטעמיה, דאמר צלותא יתירה היא, וכיון דצלי ליה - תו לא צריך. ומי אמר רב הכי? והאמר רב: הלכה כדברי האומר תפלת ערבית רשות! לדברי האומר חובה קאמר.
- יומא פז, ב כתב יד אוקספורד 366
- 70 מיתיבי: אור יום הכפורים מתפלל שבע ומתודה, שחרית מתפלל שבע ומתודה, מוסף מתפלל שבע ומתודה, במנחה (מתודה) מתפלל שבע ומתודה, בנעילה מתפלל שבע ומתודה וחותר בידוי דברי ר' מאיר, וחכמים אומ' כל מקום שזקוק לשבוע אם בא לחתום בידוי חותר, תיובתא דשמואל תיובתא
- יומא פז, ב כתב יד מינכן 95
- 75 מיתיבי: אור יום הכפורים מתפלל שבע ומתוד', [שחרית מתפלל שבע ומתודה, מוסף מתפלל שבע ומתודה], במנחה מתפלל שבע ומתודה, בנעילה מתפלל שבע ומתודה, תנאי היא, דתניא: יום הכפורים עם חשיכה מתפלל שבע ומתודה דברי ר' מאיר וחכמי או' אין זקוק לשבע אם בא לחתום בידוי
- רש"י מסכת יומא דף פז עמוד ב
- ממעמקי הלב - תפלה היא.
- 80 בתורתך כתוב - כי ביום הזה יכפר. רבון העולמים - כי לא על צדקותינו וכו'. צלותא יתירתא - מתפלל שבע כשאר התפלות. ושמואל אמר מה אנו ומה חיינו - אומר, ואינו מתפלל. אור יום הכפורים - ליל יום הכפורים.
- 85 וחותר בידוי - גרס בתוספתא אינו חותר מקדש ישראל אלא האל הסולחן, וחכמים אומרים: כל מקום שזקוק לשבע, אף בשאר התפלות אם רצה לחתום בידוי - חותר, כך שמעתי, אבל לא גרס לה בתוספתא הכי, אלא: וחכמים אומרים מתפלל שבע, ואם רצה לחתום בידוי - חותר, ואנעילה קיימי, קתני מיהת נעילה מתפלל שבע ומתודה, תיובתא דשמואל תיובתא.
- 90 נחית קמיה דרבא - בנעילה, ולשון נעילה פליגי אמוראי בברכות ירושלמי, חד אמר: נעילת שערי שמים, וחד אמר: נעילת שערי עזרה. וכיון דצלי - משחשיכה, תו לא צריך. והא אמר רב - במסכת ברכות תפלת ערבית רשות, ומאי פוטרת דקאמר? לדברי האומר חובה קאמר - דזו פוטרתה.
- תלמוד ירושלמי יומא פרק ח דף מה טור ג /ה"ז
- 95 מצות הידוי ערב יום הכיפורים עם חשיכה עד שלא נשתקע במאכל ובמשתה אף על פי שנתודה בערבית צריך להתודות בשחרית אף על פי שנתודה בשחרית צריך להתודות במוסף אף על פי שנתודה במוסף צריך להתודות במנחה אף על פי שנתודה במנחה צריך להתודות בנעילה שכל היום כשר לוידי

100 כיצד הוא מתודה רבי ברכיה בשם ר' בא בר בינה רבוני חטאתי ומורע עשיתי ובדעת רעה הייתי עומד
ובדרך רחוקה הייתי מהלך וכשם שעשיתי איני עושה יהי רצון מלפניך יי' אלהי שתכפר לי על כל פשעי
ותמחול לי על כל עונותי ותסלח לי על כל חטאתי

תלמוד ירושלמי ברכות פרק ד הלכה א
מניין לנעילה?

105 אמר ר' לוי [ישע' א טו] גם כי תרבו תפלה מכאן שכל המרבה בתפלה נענה,
מחלפא שיטתיה דרבי לוי, תמן אמר ר' אבא בריה דרב פפי ר' יהושע דסכנין בשם ר' לוי [משלי יד כג]
בכל עצב יהיה מותר ודבר שפתיים אך למחסור, חנה ע"י שריבתה בתפלה קצרה בימיו של שמואל
שאמרה [שמואל א א כב] וישב שם עד עולם והלא אין עולמו של לוי אלא חמשים שנה דכתיב [במדבר
ח כה] ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה והוויין ליה חמשין ותרתינן אמר רבי יוסי בר רבי בון
שתים שגמלתו וכא אמר הכין?
אי אמרה כן ליחיד הן לציבור

110 ר' חייא בשם ר' יוחנן ר' שמעון בן חלפתא בשם ר"מ [שמואל א א יב] והיה כי הרבתה להתפלל לפני ה'
מכאן שכל המרבה בתפלה נענה:
אימתי הוא נעילה?

רבנן דקיסרין אמרין איתפלגון רב ור' יוחנן, רב אמר בנעילת שערי שמים ור"י אמר בנעילת שערי
היכל.
115 אמר ר' יודן אנתורדיא מתני' מסייע לר"י בג' פרקים הכהנים נושאים את כפיהם ד' פעמים ביום
בשחרית ובמוסף במנחה ובנעילת שערים בתעניות ובמעמדות וביה"כ אית לך מימר נעילת שערי שמים
ביום

120 אחוי דאימא דרב אדא הוה צייר גולתיה דרב בצומא רבא
א"ל כד תיחמי שמשא בריש דיקלי תיהב לי גולתי דנצלי נעילת שערים
מחלפא שיטתיה דרב, תמן הוא אמר בנעילת שערי שמים וכא אמר בנעילת שערי היכל
אמר רב מתנה על ידי דרב מאריך בצלותא סגין הוה מגיע לנעילת שערי שמים.

נעילה מהו שתפטר את של ערב?
ר' אבא ורב הונא בשם רב נעילה פוטרת את של ערב
125 א"ל ר' אבא לרב הונא היאך הוא מזכיר של הבדלה
אמר ר' יונה לרבי אבא היאך יהא שבע פוטרת שמונה עשרה
א"ל ולא כבר איתתבת
א"ל בגין דאיתתבת תיבטל
אמר ר' יוסי מה דאקשי ר' אבא קשי יאות, מה דאקשי ר' יונה לא קשי יאות, קל הקילו עליו משום
130 תעניתו שיהו שבע פוטרות שמונה עשרה
רבי אבא בר ממל אמר לחברייא מריי מן כולכון שמעית שאין נעילה פוטרת של ערב
ר' סימון בשם ריב"ל אין נעילה פוטרת של ערב
א"ר יוסי ב"ר בון ותני ר"ח בכל יום אדם מתפלל שמונה עשרה במ"ש ובמוצאי יו"כ ובמוצאי תענית
ציבור

135 חידושי הרמב"ן מסכת יומא דף פז עמוד ב
... משמע דהכי קתני, מצות וידוי של ערב יוה"כ שצריך להתודות כדי שיכנס ליום בתשובה הוא עם
חשיכה סמוך ליום עצמו, שלא יהא שהות לחטוא בין הוידוי והיום, אבל חששו חכמים שמא תטרף
דעתו בסעודה וימנע בשכרותו מן הוידוי לפיכך החמירו עליו להתודות קודם אכילה, ואף על פי
שהתודה קודם אכילה חוזר ומתודה בזמנו עם חשיכה סמוך ליום עצמו שמא אירע דבר קלקלה של
140 עבירה בסעודה, ווידוי של ערבית שהוא וידוי של יוה"כ עצמו לא קתני דודאי מתודה הוא ביוה"כ, אלא
קתני אף על פי שהתודה ערבית מתודה שחרית וכל היום שמא אירע לו דבר עבירה כל היום, דיוה"כ
עם חשיכה הוא מכפר, זו היא שיטת הברייתא הזו על נכון.

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק א הלכה ז
וכן תקנו תפלה אחר תפלת מנחה סמוך לשקיעת החמה ביום התענית בלבד כדי להוסיף תחנה ובקשה
145 מפני התענית וזו היא התפלה הנקראת תפלת נעילה כלומר ננעלו שערי שמים בעד השמש ונסתרה לפי
שאין מתפללין אותה אלא סמוך לשקיעת החמה.

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ג הלכה ו
ותפלת נעילה זמנה כדי שישלים אותה סמוך לשקיעת החמה.

ראבי"ה חלק ג - הלכות תענית סימן תתנעז
והעם נהגו כרב בתפלת נעילה וגם בנשיאת כפים שהם בלילה 150

הגהות מיימוניות הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ג הלכה ו
[ה] וכן כתב מורי רבינו והנהיג והורה הלכה למעשה שאין להתפלל תפלת נעילה אלא ביום וכן כתב ר"י
בשם ר"י ודלא כרב דאמר בשילהי יומא תפלת נעילה פוטרת של ערבית אלא כברייא דפליג עליה ר' חנינא
דתינא אור של יום הכפורים כו' דבין לת"ק דההיא ברייתא בין לר' חנינא בן גמליאל שאמר משום אבותיו לא
סבירא להו דרב והא בהא תליא וכן כתב ר"י אלפס. ועוד הביא מורי ר' מירושלמי דתפלת השחר ור"פ בתרא
דתענית דר' יוחנן פליג על רב ואמר אין תפלת נעילה אלא ביום ורב ור' יוחנן הלכה כרבי יוחנן. ועוד מוכח
התם דאפילו רב מודה דיש להתפלל אותה ביום דגרסינן אימתי היא נעילה רבנן דקיסרין אמרין איתפלגון
רב ור' יוחנן רב אמר בנעילת שערי שמים פי' בלילה ור' יוחנן אמר בנעילת שערי היכל שזהו ביום
לאחר הקטרת קטרת והדלקת נרות. אמר ר' יודן גנתותי מתניתין מסייעא ליה לר' יוחנן בשלשה פרקים
הכהנים נושאים כפיהם ארבעה פעמים ביום בשחרית במוסף במנחה בנעילת שערים בתעניות ומעמדות
ויום הכפורים אית לך למימר נעילת שערי שמים פי' בתמיה והא איתקש נשיאת כפים לשירות דכתיב
לשרתו ולברך בשמו מה שירות ביום אף נשיאות כפים ביום. אחוה דאימיה דרב איזיא צייץ הוה
גולתיה דרב ביזמא צומא רבא פירוש היה שומר טליתו אמר ליה כד תיחמי שימשא בריש דיקלי
הב לי גולתי דנצלי נעילת שערים פירוש משום הכון ופריך מחליף שיטתיה דרב תמן הוא אומר
בנעילת שערי שמים פירוש בלילה וכאן אמר בנעילת שערי היכל פירוש שרצה להתפלל מבעוד יום
אמר רב מתנא על ידי דהוה רב מאריך בצלותיה סגין היה מגיע בנעילת שערי שמים פירוש סוף
תפלתו נמשכת עד הלילה אלמא דר' יוחנן פליג עליה והלכתא כוותיה לגבי רב ועוד דמיייתי ליה
סייעתא ממתניתין דבג' פרקים ופשטא דמתניתין משמע מבעוד יום גדול דאיתקש לשירות היינו שיר
שעל הקרבן כדמוקי לה בפרק ב' דערכין וההיא הוה מבעוד יום גדול שאין אומרים שירה אחר תמיד
של בין הערבים אף על גב דאכתי יום גדול הוא דאיכא בתריה קטורת ונרות ולאפוקי מרב דאמר צריך
שתהא התפלה ונשיאת כפים שלה נמשכין עד הלילה ואפי' לרב גופיה צריך להתפלל אותה ביום
ועוד כבר מוכח דאין נשיאות כפים בלילה וכן מצאתי כתוב בש"ר שב"ט דאין נשיאות כפים בלילה
וכן מצאתי שכתב ר"י בפרק בתרא דתענית מהיקשא דלשרתו ולברך בשמו וכו' עד הילכך אין להתפלל
נעילה ולא לעלות לדוכן אלא ביום מהני טעמי דפרישית וכו' עד ונראה דודאי לא הנהיגו אבותינו
כך אלא מחמת שהחזנים מושכים עד הלילה סבורים שכדין עושין ע"כ ליקטתי מדברי מורי רבינו
שכתב בשילהי יומא בתוס' ועוד האריך הרבה. ע"ש. ול"נ דאין לדקדק דאית ליה לרב דתפלת
נעילה בלילה מדאמר תפלת נעילה פוטרת של ערבית שהרי גם תפלת ערבית סבירא ליה
שזמנה ביום מפלג המנחה ואילך כדאיתא בפרק תפלת השחר דרב צלי של שבת בערב שבת ומדקדק
מינה דס"ל כר' יהודה דאמר מפלג המנחה חשיב לילה לענין תפלה. ע"ש. ולכל היותר נוכל לדקדק
לרב מהכא דזמן תפלת נעילה מפלג המנחה ואילך והיינו כדאיתא בירושלמי שתמשך עד שקיעת
החמה כדפי' ודלא כמקצת גדולי אשכנז שכתבו שאין תפלת נעילה אלא בלילה מהא דרב. והנה גם
רבנותינו הפייטנים שישדו הקרובך דעתם כן עשו בקרובך של נעילה טרם יבא שמש היום יפנה השמש
יבא ויפנה כי פנה היום ולא כי עבר וכהנה רבות והאומר כן בלילה בשכבר עבר היום לא חש לקימחיה
ומיחזי כי חוכא ואטלולא לומר דברים שאינם כן לפני השכינה וכן מצאתי שוב בס"ע של רבינו
שמחה ככל דברי מורי ורבינו וז"ל שמעינן מהתם דזמן נעילת שערי היכל מכי חזינא שימשא בריש
דיקלי וקיימא לן רב ור' יוחנן הלכה כר' יוחנן ועוד דמתניתין מסייעא ליה ולא ידעינן אמאי
סמכין דמצלינן נעילה בלילה וכהנים נושאים כפיהם עכ"ל :

המאור הקטן מסכת יומא דף ד עמוד ב
מצאתי בסדורים קדמונים שנכתבו על שם מר רב סעדיה גאון ז"ל שמסיימין בתפילת נעילה במה אנו
מה חיינו וחיותמין בא"י האל הסולחן ונראה הענין הזה בעיני כהלכה והיינו דעולא בר רב דנחית קמיה
דרבא פתח באתה בחרתנו וסיים במה אנו ושבחיה והיינו דתניא בברייתא אם בא לחתום בוידוי חותם
אלא שבכל המקומות שלנו והמוקפין לנו מימינו לא ראינו כך ומשנה שלימה שנינו אל ישנה אדם מפני
המחלוקת. 190

שולחן ערוך הרב אורח חיים הלכות יום הכפורים סימן תרז סעיף ב
ויש אומרים שזמן מצות ויידוי מן הדין הוא קודם התחלת זמן הכפרה דהיינו עם חשיכה כדי שיכנס
ליום בתשובה ולא יהא שהות לחטוא בין הוידוי להתחלת זמן הכפרה אלא שחשו חכמים שמא יארע
195

לו דבר קלקלה בסעודה ולא יוכל להתוודות עם חשיכה לכך תקנו להתוודות במנחה ואף על פי שהתוודה במנחה חוזר ומתוודה עם חשיכה שהוא עיקר זמן וידידי מן הדין שמא אירע לו דבר עבירה אחר מנחה ואף על פי שהתוודה עם חשיכה חוזר ומתוודה בתפלת ערבית ובכל תפלה של היום לפי שבדאי גם ביום הכיפורים עצמו חייב להתוודות ולשוב בתשובה שלימה.

והלכה כסברא הראשונה מכל מקום ראוי לכל אדם להחמיר על עצמו כסברא השניה וכשרואה בין השמשות ממשמש ובא יעמוד ויתוודה :

תוספת יום הכיפורים מסכת יומא דף פז עמוד ב

ת"ר מצות וידוי ערב יוה"כ עם חשיכה פרש"י לאחר אכילה משקיבל עליו יוה"כ ע"כ והדבר ברור דרש"י בא לאפוקי פירוש הרמב"ן שכתב הר"ן בשמו ומרן הב"י סי' תר"ז כתב והעולם לא נהגו כהרמב"ן אמנם פה ירושלים תוב"ב נוהגים שקודם שיתפללו ערבית אומרים כל הקהל בקשתי לך אל תשוקתי שיש בה וידוי לצאת י"ח הרמב"ן וק"ל לפירוש הרמב"ן דפירש דצריך שיתוודה קודם שיקבל עליו יוה"כ והוא וידוי שאינו סמוך לתפלה והיכא אשכחן שיתוודה בלי תפלה והלא כל הוידוין של יוה"כ הם סמוכים לתפלה.

והיכן אומרה יחיד אחר תפלתו וש"ץ אומר באמצע. לא מצאתי טעם לשינוי הזה מיחיד לש"ץ ואפשר דביחיד לא תקנו שיתוודה בתוך התפלה שלא יפסיק התפלה א"נ שאם חטא בתפלה מחמת שהתפלל בלא כונה לכך מתודה אחר התפלה אבל הש"ץ דבא להוציא את שאינו בקי אם היו מתקנים שיתודה אחר התפלה העם אינם נותנים לב לכיון עם הש"ץ ונמצא דמי שאינו בקי לא יצא י"ח וידוי לכן תקנו שהש"ץ יתודה באמצע כנ"ל :

215 סיכומי שיעורים של הגר"ד על יומא (סיכום הרב צבי שכטר), עמ' קיז

אך צריך להבין, מאי טעמא אין היחיד אומר וידויו באמצע תפילתו ביוה"כ כמו הש"ץ, והיא שאלה טובה...

נוסח הוידוי בסדר התפילות של הרמב"ם בסוף ספר אהבה – כתב יד הונטיגנטון 80

נג נוסח הוידויו :

אנא אלקינו, ואלקי אבותינו תבוא לפניך תפילתנו, ואל תתעלם מלכנו מתחינתנו : שאין אנו עזי פנים וקשי עורף, שנאמר לפניך, צדיקים אנחנו, ולא חטאנו. אבל חטאנו אנחנו, ואבותינו : אשמנו, בגדנו, גזלנו, דיברנו דופי, העוינו, והרשענו, זדנו, חמסנו, טפלנו שקר, יעצנו רע, כיזבנו, לצנו, מרדנו, ניאצנו, סררנו, עוונו, פשענו, צררנו, קישינו עורף, רשענו, שיחתנו, תעינו תיעבנו תיעתענו ; סרנו ממצוותיך וממשפטך הטובים, ולא שווה לנו. ואתה צדיק, על כל הבא עלינו : כי אמת עשית, ואנחנו הרשענו.

מה נאמר לפניך, יושב מרום ; מה נספר לפניך, שוכן שחקים. הלוא הנסתר והנגלות, אתה יודע. אתה יודע רזי עולם, ותעלומות סתרי כל חי ; אתה חופש כל חדרי בטן, ורואה כליות ולב. ואין כל דבר נעלם ממך, ואין נסתר מנגד עיניך. יהי רצון ורחמים מלפניך, ה' אלוהינו ואלוהי אבותינו, שתמחול לנו על כל חטאותינו, ותכפר לנו על כל עוונותינו, ותסלח לכל פשעינו : ועל חטא שחטאנו לפניך בשגגה, ועל חטא שחטאנו לפניך בזדון, ועל חטא שחטאנו לפניך בסתר, ועל חטא שחטאנו לפניך בגלוי, ועל חטא שחטאנו לפניך באונס, ועל חטא שחטאנו לפניך ברצון ; ועל חטאים שאנו חייבין עליהן עשה, ועל חטאים שאנו חייבין עליהן לא תעשה שניתק לעשה, ועל חטאים שאנו חייבין עליהן לא תעשה, ועל חטאים שאנו חייבין עליהן קרבן, ועל חטאים שאנו חייבין עליהן מלקות ארבעים, ועל חטאים שאנו חייבין עליהן מיתה בידי שמים, ועל חטאים שאנו חייבין עליהן כרת, ועל חטאים שאנו חייבין עליהם ארבע מיתות בית דין, חנק והרג שריפה וסקילה. על הגלויים לנו, ועל שאינן גלויין לנו : הגלויים לנו, כבר אמרנום לפניך ה' אלקינו ; ושאינן גלויין לנו, חטאנו על כולם. ואתה יודע כל הנסתרות, ככתוב

הנסתרות--לה', אלקינו ; והנגלות לנו ולבנינו, עד-עולם--לעשות, את-כל-דברי התורה הזאת. כי אתה סלחן לישראל, ומחלן לשבטי ישורון ; ומבלעדיך, אין לנו מלך מוחל וסולח. אלקי, עד שלא נוצרתי, איני כדאי ; ועכשיו שנוצרתי, כאילו לא נוצרתי. עפר אני בחיי, קל וחומר במיתתי. הרי אני לפניך ה' אלקי, ככלי מלא בושע וכלימה. יהי רצון מלפניך, שלא אחטא, ומה שחטאתי מרוק ברחמיך הרבים, אבל לא על ידי ייסוריך. ויהיו לרצון אמרי-פי, והגיון ליבי לפניך : ה', צורי וגואלי.

טור אורח חיים הלכות יום הכיפורים סימן תרז

ועיקר הוידוי הוא אבל אנחנו חטאנו אלא שנהגו לומר גם שאר דברים כגון מה נאמר לפניך ואתה יודע רזי עולם ועל חטא ועל חטאים ואלהי עד שלא נוצרתי ובאשכנז נוהגין לומר על חטא על סדר אלפא ביתא ומפרטין בו החטאים וכ"כ ר"ע וכ"כ הרמב"ם ז"ל והר"י כתב שצריך לפרט החטא ובספרד אין נוהגין לאומרו וכן נראה שא"צ לפרט החטא

...

© מאיר ליכטנשטיין 2012

ועונות שהתוודה עליהם ביום הכפורים שעבר ולא שנה עליהם כתב הרי"ף גיאת שאין להתוודות עליהם אלא אם גנב או גזל והתוודה עליהם בשנה שעבר יאמר במקום גנבתי געלתי בדרכי שהוא דרך כלל וכן בכל הפרטים יש לשנות בענין זה כשיצטרך. והני מילי כשמתפלל בינו לבין עצמו אבל כשאומר עם הצבור אין לחוש שא"א שלא יהא אחד מן הציבור שגנב או גזל: וא"א ז"ל כתב שיכול להתוודות עליהם אף על פי שלא שנה בהם ובחתימת הוידוי כתב רב עמרם החותם ברוך אתה ה' האל הסולחן טועה ולפי רש"י יכול לחתום שהוא גורס בכל מקום שזקוק לשבע אם בא לחתום חותם וכיון שחכמים אמרו שיכול לחתום א"כ כך הלכה. ובכל סדורי אשכנז יש בהם חתימה ובספרד אין חותמין ומוטב שלא לחתום כיון דאיכא פלוגתא דרבוותא

250

דרכי משה הקצד אורח חיים סימן תרז
(ב) והמנהג לפרט החטא על סדר האל"ף בי"ת וכן כתב המרדכי (סי' תשכז) ונראה לי דבהא אפילו רבי עקיבא מודה דשרי אף על גב דאמרין ליה בקול רם מאחר שכל אדם מתודה בשוה ונוסח תפלה הוא מגיד מקרי שפיר כסוי חטאה דלא ידעין ביה מי הוא החוטא באמת אלא דסבירא להו לרי"ף ולרא"ש דאפילו הא לא צריך אבל פשיטא דאין איסור בדבר ונהגו שאף שליח צבור אומר על חטא ועל חטאים וכו' דלא כספר הכל בו דכתב דשליח צבור אל יפרט החטאים דאין יטיל חטא פרטי על הצבור בכלל אלא אומר חטאנו העוין והרשענו וכו' ולפי מה שכתבתי לעיל דסדר על חטא שאנו אומרים לא מקרי פרוט החטא ממש שהרי כל אדם אומר בשוה אם כן אף שליח צבור יכול לאמרו:

255

260

סידור רס"ג עמ' רנט-רס
ואדא צעד יברך על הסבילה תם יצלי יברך על הסבילה. אח"כ יתפלל מנחה פאדא בלג אלי המברך את עמו מנחה וכשיגיע להמברך את עמו ישראל בשלום יק' בדנוכה גמלה בגיר ישראל בשלום יתודה את חטאיו בכללם תשכין והו' אן יקול בלי פירוש. והוא שיאמר

אתה יודע רזי עולם ותעלומות סתרי כל חי אתה חופש כל חדרי בטן ורואה כליות ולב אין כל דבר נעלם ממך ואין נסתר מנגד עיניך יהי רצון מלפניך יי אלהינו שתמחול לנו על כל עונותינו ותכפר לנו על כל פשעינו על חטא שחטאנו לפניך בשגגה ועל חטא שחטאנו לפניך בזדון ועל חטא שחטאנו לפניך בסתר ועל חטא שחטאנו לפניך בגלוי ועל חטאים שאנו חייבין עליהן עשה ועל חטאים שאנו חייבין עליהן לא תעשה שנחק לעשה ועל חטאים שאנו חייבין עליהם מיתה בידי שמים ועל חטאים שאנו חייבין עליהם כרת ועל חטאים שאנו חייבין עליהם מלקות ארבעים בבית דין ועל חטאים שאנו חייבין עליהם הרג וחנק שריפה וסקילה על שגלויין לנו ועל שאינו גלויין לנו את שגלויין לנו ושאינו גלויין לנו כבר לפניך גלויין כדבר שנא הנסתרות ליי אלהינו והנגלות לנו ולבנינו עד עולם לעשות את כל דברי התורה הזאת כי אתה סלחן לישראל מן העולם ומחלן לשבטי ישורון בכל דור ודור ודברך אמת וקיים ומבלעדיך אין לנו מלך מוחל וסולח

וקים יגעלון להא כאתמא ב' אתה יי ויש שמים לה חתימה ב' אתה ה' האל האל הסלחן והו' כטא לאנה ליס מוצע הסלחן וזאת טעות מפני שאין זה מקום ברכה. ואכתרנא יקול אתה יודע רזי ברכה. והרוב ממנו אומרים אתה יודע רזי

265